

MAGASINET

DAGBLADETS HELGEMAGASIN, 14. SEPTEMBER 2002

Frekk høst

Røff kord, råsilke og glitter. Nå er det gutta som skal kle seg.

Dagbladet

KUNST

TEKST: KJARTAN BRÜGGER BJÅNESØY FOTO: AGNETE BRUN

Bruk meg i kunsten din, sa NRK-reporter CHARLOTTE THIIIS-EVENSEN (33) til sju kunstnere. Hun ble avkledd. ▶

Levende kunst

I fokus: Foran kameraet til Eline Mugaas måtte Charlotte Thiiis-Evensen kle seg splitter naken. Prosjektet skal ende i tv-reportasjer og utstilling. – I reportasjene vil jeg være synlig, som en del av prosessen, forklarer reporteren. Foto: Eline Mugaas

Pølser og kultur: Talleiv Taro Manum (med Volvo tatoveret på ryggen) lager kunst ut av så mye. I fjor bygde han sin egen pølsekiosk og laget festival i hagen. Da Charlotte Thiis-Evensen ringte og ville bli en del av kunsten, plasserte Talleiv reporteren på jobb i pølsekiosken.

► **REPORTERNE** i kulturprogrammet «Safari» fikk beskjed om å bli mer synlige. Charlotte Thiis-Evensen ville gjøre mer enn å bare vise ansiktet sitt i ruta. Hun ville bli en del av et kunstverk.

– Jeg skulle lage en portrettserie med sju kunstnere, og ville undersøke hva som skjer dersom jeg svingte maktpendelen over til kunstnerne og lot dem få regi over meg som journalist. Jeg tok kontakt med kunstnere som jeg synes er viktige i dagens kunst-sammenheng. For flere av dem inngår iscenesettelse, og det var derfor naturlig å bruke meg som en del av kunstverket. De fikk full frihet i hvordan de ville stille ut, eller kommentere kulturjournalisten, sier Charlotte Thiis-Evensen. Det resulterte i at hun ble avkledd. Både på den ene og den andre måten.

De sju utvalgte kunstnerne er fotografene Eline Mugaas og Signe Marie Andersen, performancekunstner Ina Eriksen, installasjonskunstner Børre Sæthre, videokunstner Jon Løvoen og multikunstnerne Mette Hellenes/Vanessa Baird og Talleiv Taro Manum. Første portrett vises på NRK 1 på mandag. I desember skal alle de sju kunstverkene stilles ut på Fotogalleriet i Oslo. Magasinet var med på opptak til tre av dem.

SCENE 1. En stor mørklagt scene er fylt av røyk. En ensom spotlight lyser opp en liten sirkel midt på Black Box-scenen på Aker Brygge. I lyset står en ung kvinne i svart kjole på alle fire. Framfor nesa har hun en liten hundemaske på. Det er mandag, og en ikke helt vanlig dag på jobb for Charlotte. Nå som hund. Bak kamera står fotograf Signe Marie Andersen.

– Vis tennene dine! Knurr!
Charlotte prøver seg på et lite bjeff, men begynner å le.

– Gå litt tilbake og gjøre et prøveknurr, befaler Andersen før hun åpner en pose fra fiskebutikken. Charlotte Thiis-Evensen aker seg tilbake og prøveknurrer.

– Nå skal jeg sette opp fisken du skal bjeffe på, sier Andersen og trer et stort laksehode ned på en cola-flaske.

– Dette bildet var planlagt før Charlotte tok kontakt, men det passer bra. Nå blir rollene byttet om, og jeg får brukt makten min og er den som styrer. Reporterne kan jo ofte virke masete og knurrende, sier Signe Marie Andersen, som hele septemner stiller ut på Galleri Riis i Oslo. Også med «hundebildet».

Charlotte knurrer og bjeff. Knærne er såre, og hun ser ikke komfortabel ut. Hun tar av seg maska, reiser seg og tørker støv av den svarte kjolen.

– Det er jo litt rart, da. Det er det.

– Hvorfor gjør du dette?

– I de fleste reportasjer står journalisten på utsiden og refererer, på trygg avstand fra kunstverket. Jeg ville eksperimentere med denne tradisjonelle formen, og gå lenger i bruken av meg selv som ren intervjuer. Jeg ville undersøke nærmere hva den enkelte kunstner holder på med, ved å være en deltaker mer enn en tilskuer.

Charlotte Thiis-Evensen har hovedfag i litteraturvitenskap, og har jobbet i samtlige kulturprogram på NRK de siste seks åra. «Kulturoperatørene», «Gydas vei», «Kulturuke» og «Kunst nå». «Safari» skal gå fram til jul.

SCENE 2. Multikunstnerne Mette Hellenes og Vanessa Baird har for anledningen konsentrert seg om dokketeater. I stua hjemme hos Vanessa er det rigget til en scene for dokketeater. På kjøkkenet koker skuespiller Robert Skjærstad kaffe. Som en vennetjeneste skal

høyrehånda hans spille rollen som kulturreporteren. Charlotte Thiis-Evensen er tilskuer til spillet om seg sjøl.

– Det blir litt abstrakt. Men det er det vi er ute etter, sier Vanessa Baird.

Manuset er kort. Charlotte ringer for et intervju, og legger igjen en beskjed på svareren. Avtalen er å møtes på Kunsternes Hus. Når de møtes, begynner Charlotte å le. Og le og le.

– Charlotte ler veldig hardt. Så det er litt dokumentarisk, forklarer Mette Hellenes.

Skuespiller Skjærstad tar på seg den svarte gamle strømpa som forestiller Charlotte. Hodet på den slitte sokken er et eneste stort smil.

– Jeg står i gapestokken. Alle vil gjøre narr av meg, sier Charlotte.

– Egentlig er du bare en vei inn til NRK for oss, smiler Vanessa.

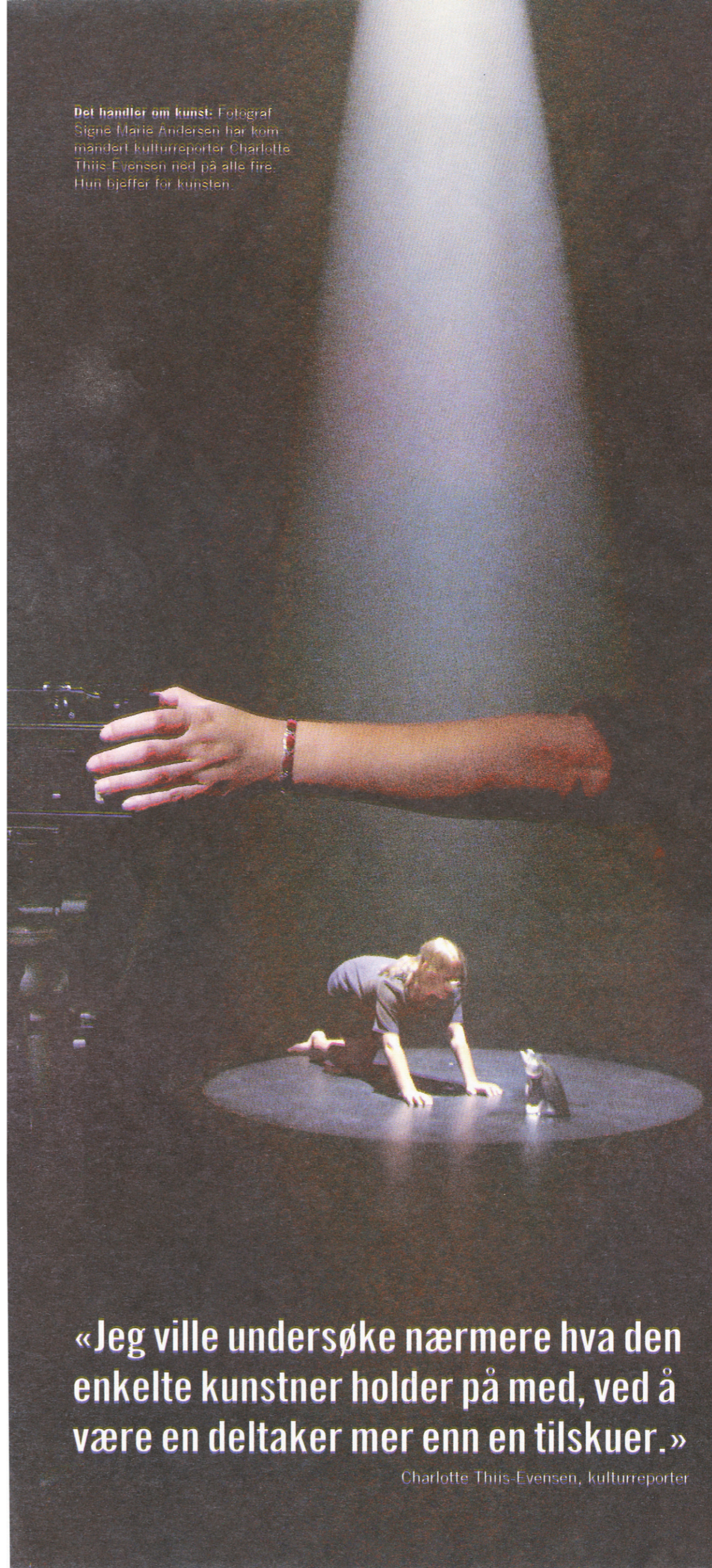
– Det var derfor vi sa ja til å stille opp. Vi skal inn der Robert Stoltenberg er.

«Safari» blir nedlagt etter jul. Det er ingen konkrete planer om et nytt kulturprogram på NRK 1.

– Kulturjournalistikken er i ferd med å bli veldig forlatet. På fjernsyn er den ekstremt nedprioritert. Det er veldig synd. Kampen om seertallene gjør at vi må vinkle programmene bredere, og da blir det liten plass til dyptgripende kulturjournalistikk. Men jeg har ikke tenkt å gi opp håpet om at det også i framtida vil være plass til kunstformidling i fjernsynet, sier Thiis-Evensen.

SCENE 3. Sola varmer langt ute på jorden på Skotbu. Talleiv Taro Manum har en slitt cowboyhatt, bar overkropp, shorts og store svarte boots. Det er bare timer før det er storinnrykk i kunstnerens hage på

Det handler om kunst: Fotograf Signe Marie Andersen har kommandert kulturreporter Charlotte Thiis-Evensen ned på alle fire. Hun bjeffe for kunsten.

«Jeg ville undersøke nærmere hva den enkelte kunstner holder på med, ved å være en deltaker mer enn en tilskuer.»

Charlotte Thiis-Evensen, kulturreporter

► småbruket Ringnes. Her har han laget sin egen festival, som startet i fjor som et kunstprosjekt. Det er derfor han bygde sin egen pølsekiosk. Det er der Charlotte Thiis-Evensen er plassert. Rundt halsen henger en snor med merkelappen «NRK – Pølsekiosk». Hun blir filmet av en fotograf fra NRK.

Talleiv har gjort kunst av hverdag før. Med prosjektet «Finnes det et Paradis» flyttet kunstneren hverdagen sin inn i ulike gallerier, med tolv store fotografier, en 32-modell Chevrolet med seksylindret motor, verktøy, en lenestol og hunden Kiku. Nå stilles prosjektet ut i Kristiansand.

– Hvorfor plasserer du kulturjournalisten i pølsekiosken?

– Forespørselen fra Charlotte var hvordan jeg kunne bruke henne fysisk i min kunstneriske virksomhet. Og siden det er dette jeg har jobbet med det siste halvåret, så måtte jeg benytte meg av henne – som gratis hjelp i kiosken, smiler Talleiv.

I pølsekiosken griller Charlotte pølser fra slakteren, åpner øl og selger Nyco-pulver for to kroner koken. Hun tror ikke det er så enkelt at hun «bare» blir brukt til gratis kioskhjelp.

– Hele livet til Talleiv er kunst. Han stiller ut fiskedammer, bilen sin eller denne festivalen. Det er lett å se på en kulturjournalist som selger pølser i en kiosk som et uttrykk for kulturjournalistikk: at vi bedriver salg av like varer, en masseproduksjon.

PØLSEKIOSK. Bjefling mot fisk. Tangodans i regi av Ina Eriksen. Men ingenting blir noe mot det Charlotte Thiis-Evensen gjorde foran kameraet til Eline Mugaas. Hun måtte kle av seg. Splitter pine naken.

– Det var helt forferdelig. Rett og slett. Jeg valgte det ikke selv. Jeg har aldri gjort dette før. Men kunstnerne hadde full frihet til å gjøre hva de ville. Dette prosjektet er todelt. Det vil bli sju tv-reportasjer, og en utstilling i etterkant. I reportasjene vil jeg være synlig, som en del av prosessen fra idé til ferdig kunstverk. Jeg har fått en naturlig inngang til det kunstnerne holder på med, fordi jeg er med på prosessen.

– Handler ikke dette like mye om deg som dem du skal portrettere – at du står i veien for kunstneren?

– Nei, det tror jeg ikke. Prosjektet handler ikke om meg som privatperson, men om det jeg gjør i kraft av min jobb som tv-reporter. Når kunstnerne har fått i oppgave å kommentere kulturjournalisten, ønsker jeg at man kan diskutere maktforholdet mellom journalist og intervjuobjekt. Jeg har fått en naturlig inngang til det kunstneren holder på med, fordi jeg blir med på prosessen. Det blir mer et samarbeid. Jeg er både kurator og reporter.

– Og ekshibisjonist?

– Jeg kan ikke lyve og si at jeg ikke er ekshibisjonist. Det ville være rart om jeg prøvde å gjøre meg bedre enn det jeg er. Men hvem har ikke behov for å bli sett?

– Hva fikk du ut av nakenfotograferingen?

– Da jeg kom til fotograf Eline Mugaas for å gjøre intervju, hadde jeg forberedt meg godt. Jeg gledet meg og følte meg på mange måter suveren. Eline virket derimot nervøs og ubekvem. Da intervjuet var ferdig kom det to styliker. De begynte å gjøre meg klar til nakenfotografering. Jeg ble mer og mer nervøs, og følte et sterkt ubehag. De gikk, og jeg var igjen alene med Mugaas. Hun tok opp kameraet og begynte å fotografere. Rollene ble snudd. Eline Mugaas hadde full regi. Hun var suveren. Å bli regissert og plassert i roller jeg ikke er fortrolig med, er vanskeligere og mer ydmykende enn jeg hadde trodd.

– Kanskje det var meningen?

– Jeg er faktisk overrasket over hvor ubehagelig det har vært. Det er lett å ta det personlig når jeg blir redusert til en stor munn som bare ler og ler, eller må ned på alle fire og bjeffe på en fisk. Om man skal lese dette som et uttrykk for deres opplevelser av journalister generelt, så står det ikke særlig bra til. ●

kjartan.brugger@bjanesoy@dagbladet.no